СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 55. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 9-го березня, 1937. VOL. XLV. No. 55. Jersey City, N. J., Tuesday, March 9, 1937. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ЗА РЕВІЗІЮ ЗМЕНШЕННЯ ЗАПОМОГИ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт відбув тут у суботу конференцію з губернаторами 6 найбільших стейтів у справі допомоги безробітним.

Губернатори, що приїхали з конференції в Ню Йорку, заявили президентові, що намірене урядом зменшення допомогових робітників на 600,000 передвчасне та переконували його про потребу відкликання цього пляну.

Президент обіцяв розглянути уважно ці уваги губернаторів та евентуально перевести повну ревізію цілого пляну. Він обіцяв поступати дуже постепенно й цього місяця зменшувати число робітників, що дістають допомогу від „адміністрації поступу праць" („Доблю-Пі-Ей") дуже мало.

ВОРОГИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ ВІДПОВІДАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТОВІ.

ВАШИНҐТОН. — Кампанія противників реформи федерального судівництва, пропонованої президентом Рузвелтом, почалася в суботу промовами сенаторів Берка й Ковпленда.

У своїй радіовій промові сенатор Берк представляв найвищий суд у теперішньому складі за оборонця прав одиниці, а всякі зусилля його реформувати хитрунським способом дискредитували суд перед народом.

Сенатор Ковпленд заявив у своїй промові, що найвищий суд не винуватий за відкладання розвязки охорони перед повінню. На його думку, за це винувата адміністрація.

З Білого Дому подають, що відклики народу на цю дебату переважно попирають президента.

ҐУМОВІ ФАБРИКИ ЗАКРИТІ ЧЕРЕЗ СТРАЙК.

АКРОН (Огайо). — На масових зборах робітників підприємства „Файерстовн Тайер енк Робер Ко.", на котрі зявилися 4,000 робітників, постановлено зажадати від підприємства признання юнії „Юнайтид Робер Воркерс оф Америка" за одиноку представницю цих робітників та осудженo компанійний плян робітничої репрезентації.

Підприємство заявило, що фабрики закриті „аж до дальшого повідомлення".

ПОКИДАЮТЬ ФЕДЕРАЦІЮ ПРАЦІ.

ПИТСБУРҐ (Па.). — Найбільший відділ юнії алюмінієвих робітників в Ню Кенсинґтоні, що належав до Американської Федерації Праці, відорвався від Федерації й приступив до Комітету для Промислової Організації.

Відділ збирає на день 12-го квітня конвенцію довколичних відділів для вироблення нової конституції.

ДУХОВНИКИ ВІДПОВІДАЮТЬ КАРДИНАЛОВІ.

НЮ ЙОРК. — Понад півтора сотки світських і духовних проповідників у цьому стейті видало спільний публичний лист за ратифікацію поправки американської конституції в справі дитячої праці. Лист відповідає кардиналові Гейзові на його становище проти цеї поправки.

КРИТИКУЮТЬ ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ.

НЮ ЙОРК. — Так звана міжстейтова конференція „Не-сектаріянської Анти-націстичної Ліґи", що відбулася тут у суботу, похвалила напад нюйорського міського посадника Ля Ґвардії на Гітлера. Самуель Онтермейер, відомий жидівський провідник, виступав з критикою департаменту стейту за перепрошування німецького уряду.

КАТОЛИЦЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗА ДЕМОКРАТІЮ.

НЮ ГЕЙВЕН (Конетикот). — Окружна конференція Ново-англійської Студентської Федерації Католицького Союзу для Міжнародного Миру ухвалила резолюцію обороняти демократію в Злучених Державах та виступати проти всяких противних політичних течій.

Професор Чарлз Фенвик, президент Католицького Союзу для Міжнародного Миру, виступав на конференції з промовою проти воєнних заходів німецького уряду. „Війна гряде", говорив він, „бо християнські католицькі народи не зорганізовані для миру". Він говорив про Гітлера як про „нервово хорого еґоїстичного меґальоманяка".

ВЖЕ ПОЧАЛАСЯ КОПОТОВА БУРЯ.

КАНЗАС СИТІ. — В околичних стейтах піднялася вже перша цьогорічна копотова буря. Величезні хмари густого як мрака копоту вакривають сонце, нищать ростинне життя та душать людей і звірята.

Поїздом треба їхати 200 миль, щоби виїхати з копотової хмари.

ЖІНКА ВИДАВЦЯ „І. К. Ц." ОБВИНУВАЧЕНА ЗА ОБРАЗУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ.

Перед кількома тижнями жінка начального редактора „І. К. Ц.", Маріяна Домбровська, їдучи самоходом, мала перепалку з поліціянтом, підчас якої вжила слів, що ними ображила польський нарід. Марію Домбровську тягнуть до відповідальности з уст. 154 к. к.

ЛЮДСЬКА ЗЛОБА.

Замешкалому в околиці Двинська (Латвія) багатому господареві Ол. Баркевичеві сусіди, бажаючи пімститися, повісили в лісі молоду расову кобилку, що вже нераз перемогла на кінних перегонах. Пошкодований запізвав підозрілих, але переведене слідство й судова розправа не викрили винуватих.

ПАЧКУВАЛИ ГРОШ В ШЛУНКАХ ЖИВИХ КОНЕЙ.

Митники в Ґдині впали на слід вирафінованого способу пачкування девіз до Данціґу. Цей новий спосіб полягав на тому, що пачкарі купували старі коні, а опісля вкладали їм через гортанку рульони грошей, зашиті в цирату. Ці коні переводили опісля через кордон до Цороту або Данціґу й там їх убивали, щоб вийняти їм з шлунка гроші! Таке пачкування тривало довший час. Що люди не роблять — для гроша!

ГЕНЕРАЛ - ФІЛЬОСОФ.

Недавно померший німецький генерал фон Сект, шеф штабу в р. 1915. в корпусі Макензена та шеф і організатор райхсвери лишив низку книжок з військової ділянки, в яких можна знайти глибоко фільософічні заввагі.

Згадуючи в „Думках вояка" про психіку доброго вожда й про труднощі, що з ними він зустрічається, пише фон Сект: „Є три речі, з якими людський розум даремно бореться. Є ними глупота, бюрократизм і готові формули".

Найважнішою річчю є, на його думку, діланнє, що виливає з волі: „Воля випливає з характеру, а характер є важнійший для людини чину, як інтелігенція. Інтелігенція без волі не має вартости, а воля без інтелігенції є небезпечна". Вождом — твердить фон Сект — стає та людина, що має вроджений дар розказувати, що має вроджену психіку вожда.

ДВА МІСЯЦІ ЗА ОБРАЗЛИВІ СЛОВА.

Окр. суд у Львові засудив директора гарбарні „Дерма", німця інж. К. Ремсгардта на 2 місяці вязниці за те, що Ремсгардт крикнув до одного робітника: „Ти, польска сьвіньо!"

ВБИЛИ ЗЛОДІЯ.

Іван Щирба зі Скали над Збручем, у борщівському повіті, схопив підчас крадежі збіжжя в своїй стодолі злодія Ст. Томашевського. Щирба закликав батька й разом з ним так сильно побив Томашевського, що Томашевський тоїж ще днини помер.

НОВИЙ ПРИЧИНОК ДО СФРАҐІСТИКИ КНЯЖОЇ ДОБИ.

Систематичні археольоґічні досліди, що їх веде від двох літ доц. д-р Ярослав Пастернак на княжому городищі „Замочок" у Белзі, дали вже неодну цінну памятку, як причинок до історії давньої княжої столиці. Тепер довідуємося, що там знайшлася також оловяна печатка, яка висіла колись на шнурочку при документі. З одної сторони на ній св. Федір з грецьким написом, з другої у трьох рядках напис ДЬНЪСЛОВО. Такі печатки належать у нас до великих рідкостей, бо досі знайшлося їх тільки 6 або 7 у Галичині, між ними одна в Янчині біля Перемишля, теж із написом Дьнъслово. Того самого імени бояри згадуються у Новгородській літописі у XII. ст., тому можна припускати, що й нова белзька печатка належала мабуть до якогось невідомого досі боярина та походить теж із XII. ст. На всякий випадок це дуже цінний причинок взагалі до історії княжих часів у нас, не тільки самого Белза.

Печатка переховується в Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові.

В 200-ЛІТТЯ СМЕРТИ СТРАДІВАРІЯ.

Цього року італійське місто Кремона святкуватиме 200-літні роковини смерти славного кремонського виробника скрипок та інших струнних інструментів Антона Страдіварія (1644—1737). Торжества звязані з цими роковинами, триватимуть від травня до грудня ц. р. В Кремоні відслонять з приводу цих роковин марморний памятник найславнішого сина міста і відчинить школу будови скрипок та музей скрипок ім. Страдіварія. Такий музей існує вже у Фльоренції, але його перенесуть до Кремони. Крім того найзамітніші фабриканти скрипок з Кремони та з інших італійських міст уладжують у Кремоні виставу своїх виробів, а найзамітніші скрипкові віртуози запрошені до того, щоб заграли на цих інструментах. У Кремоні відбудеться теж міжнародний музичний конґрес.

ЖЕБРАК ПАЧКУВАВ 22,260 ЗЛОТИХ.

У Ґдині на двірці схопили жебрака, що предложив митному урядовцеві 1 зл. в польській валюті й 50 данціґських фенігів. Притім заявив цей жебрак, що їде до Данціґу, а по польски не вміє. Тому, що його поведінка була підозріла, перевели в нього ревізію. В рукаві його сурдута знайшли зашиті 21 тисяч зл., 200 долярів і 200 пенґів. У слідстві виявилося, що жебрак це міжнародний пачкар, жид з Мадярщини, Мевс Іціґ, або Індік. Він пачкував валюту за кордон. Суд засудив його на півтора року вязниці, $50,000 зл. ґривни та конфіскату знайдених у нього грошей.

ПОМЕР 100-ЛІТНІЙ.

У Варшаві помер 100-літній П. Щепанський, хворий грипою. Дожити 100 літ — в наших часах чимале диво!

РЕД. МАЦКЕВИЧ ВИГРАВ ПРОЦЕС З „ПОЛЬСКОЮ ЗАХОДНЬОЮ".

На сторінках „Польскі Заходней" в Катовицях, появилося кілька полемічних статтей, що нападали на редакто ра виленського „Слова", Мацкевича. Ред. Мацкевич заскаржив за зневагу відповідального редактора „Польскі Заходней", В. Холеву. Підчас розправи в окр. суді в Катовицях дійшло до гострої полеміки між сторонами. Пополудні проголосили присуд, що ним засудили ред. Холеву на 6 тижнів арешту, 150 зл. ґривни і заплату коштів.

ПАНІКА В ФІЛЬМОВІМ ТЕАТРІ.

На балконі місцевого театру „Капітол", Джерзі Сіти, Н. Дж., підчас представлення впав зі стіни прилад до гашення огню. Хтось крикнув: „Огонь!" Вмить всі люди на балконі попали в поляку й кинулися до виходів. Вони здушилися на сходах так, що двоє людей треба було відвезти до шпиталю: Одну 9-літню дівчину зтручено зі сходів, через що вона вивихнула собі плече. Огню не було.

ЦІННЕ АРХЕОЛЬОҐІЧНЕ ВІДКРИТТЯ.

Старанням Люврського Музею вели останньо дослідники археольоґічні розшуки на терені Сирії в місцевості Марі. Їхня праця увінчалася великим успіхом, бо вдалося ім відкопати бібліотеку Марі Зімріліна, який володів коло 2,000 літ перед Христом і який був останнім королем цього відомого в старині міста, збуреного пізніше Гаммурабієм.

Відкопана бібліотека складається з кількох тисяч табличок. Вчені почали вже їх відчитувати. Ці таблички різного роду документами, як купна-продажі, релігійних текстів, а між ними є багато листів короля Зімріліма з ріжними, тоді пануючими королями, зокрема зі самим Гаммурабієм. Відчитані таблички дадуть картину тодішніх (зперед 4,000 літ) політичних, судових, економічних і релігійних відносин у тих округах Мезопотамії.

НУЖДА СЕЛА.

В 62-літнього селянина П. Морила в Новочілках, повіт Августів, білостоцького воєвідства, мали ліціткувати його господарство за податки. Не маючи виходу перед руїною, старець рішив померти. Нічю, коли всі спали, Морило вийшов босо в одній тільки сорочці з хати, перейшов по докучливому морозі кільометр від села й там положився на сніг у полі. Аж рано другої днини домашні почали шукати за старцем і знайшли його замерзлим на смерть на полі.

НЕ ВСІ ДІТИ РОДЯТЬСЯ ОДНАКОВІ.

Д-р С. Лейвак з Ріджайни, професор виховної психольоґії в саскачеванськім університеті твердить, що тільки 60% дітей родиться умово нормальними; 20% є вище нормальних, а 20 процент нижче нормальні.

МУСИТЬ СЛУЖИТИ ПОЛЬЩІ ЩЕ Й ПРИВАТНЕ ШКІЛЬНИЦТВО

ВАРШАВА. — В польському соймі виголосив промову міністер шкільництва Свентославский і в ній торкнувся також шкіл національних меншин в Польщі. Зазначив, що всі школи національних меншин, до яких він зачисляє і українські, „повинні приняти свої засади і програмові напрямні до завдань і обовязків, які кожний громадянин Річипосполитої має у відношенні до цілости держави". Про приватні школи цей пан міністер сказав: „Потреби національних меншин в ділянці шкільництва можуть і повинні бути заспокоєні передівсім публичними і державними школами. Приватна ініціятива в тому обсязі може доповнювати тільки працю державних чинників, при чому підкреслюю з натиском, що приватні школи не можуть мати інших виховних цілей й інших завдань та обовязків, як школи, що їх всеціло або частинно удержує держава".

ПІДПАЛЮЮТЬ УКРАЇНСЬКЕ МАЙНО.

ЛЬВІВ. — Вночі з 16 на 17 лютого згорів в Жуличах, Східна Галичина, дім читальні Просвіти. Підпалу доконав якийсь скритий злочинець з політичних мотивів. Вогонь повстав над льохалем кооперативи, з якої ледви з життям врятувався крамар. Згоріли крамничні товари і машини молочарні. Також спалилася бібліотека читальні, ділові книги і ціле урядження театральної салі. Селяни, що будували цей дім, зійшлися в сумі над згарищами і між ними чути було слова: „Згорів дім, але нарід живий; відбудуймо дім якнайскорше". Вони відразу створили комітет відбудови і є надія, що цей культурно-освітній і економічний осередок села скоро буде знова відбудований.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

ЛЬВІВ. — Дня 9 лютого ц. р. закінчився процес проти пятьох селян з Равщини за приналежність до ОУН й підпали жидівських домів. З останнього слова скористав підсудний Дмитро Пелип. Він почав зясовувати змагання українського народу; але предсідник відобрав йому слово і не дав докінчити. Присяглі судді потвердили вину Д. Пелипа й Теодора Чорного і їм присуджено кару: першому 5 літ вязниці, другому 3 роки.

ПОЕТ Д'АНУНЦІО ХОЧЕ ПОПОВНИТИ САМОГУБСТВО.

РИМ. — В своїм листі до секретаря фашистівської партії італійський поет і генерал Д'Анунціо пише, що вкучилося йому життя і тому хоче поповнити самогубство. Він пише: „Я вже є старий і схорілий, і бажав би приспішити свій кінець. Відпихаючи від себе думку повільного конання між двома простиралами, я тепер випробовую свій останній винахід". Цей „винахід", що над ним думає Д'Анунціо, це має бути такий хемічний розчин, в якому людина відразу гине, а по кількох мінутах її тіло цілком розплинеться в тому розчині.

В БЕРЛІНІ ТВОРЯТЬ ПРОТИКОМУНІСТИЧНИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

БЕРЛІН. — Тут творять міжнародний комітет боротьби з комунізмом. До цього комітету ввійшли вже представники 20 народів, але нові учасники далі напливають. Завданням цього своєрідного „інтернаціоналу" буде боротьба з третим большевицьким інтернаціоналом та його експозитурами по цілому світі. Дотепер ні одна американська орґанізація не зголосила свого приступлення.

МАКЕНЗЕН ЗАПОВІДАЄ ВІЙНУ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

БЕРЛІН. — Відомий з часів війни німецький генерал Макензен, заповів у своєму відчиті перед групою гітлерівської молоді, що війна з большевиками мусить наступити. Він сказав так: „Прийде день, в котрім ви будете мусіли вступити до німецької армії, щоби звести боротьбу з безбожниками на сході. Але коли це наступить — Бог один знає". Макензен є відомий з побожности.

КОЛИ ВОНИ ОЧУТИЛИСЬ.

МОСКВА. — Волтер Дюранті, кореспондент нюйорського Таймсу доносить, що Сталін рішився тепер вже на добре викоренити бюрократію з комуністичного устрою і завести справжню демократію. Після слів цього кореспондента Сталін навіть мав добре посваритись з іншими большевицькими лідерами, заки переконав їх, що потрібна демократія. В часі останньої сесії партійних провідників — говорить Дюранті — з незадоволенням викрито, що в деяких околицях Совєтського Союзу, головно в Україні і на теренах над Чорним морем, партійні провідники „вибиралися", маленькою горсткою людей, замісць голосуванням. Тепер Сталін обіцює, що все це зміниться.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адр з: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З ВЕЛИКОЇ ХМАРИ МАЛИЙ ДОЩ

Вже цілими місяцями трубіли большевицькі агенти й пропагандисти про демократизацію советської Росії. Гучними статтями заповідали доступ мас до керування політичними, економічними й суспільними справами великої російської імперії. Гриміли про великий поступ впливу народу на перебіг епохальних подій. Гриміли, що якраз тепер, як в багатьох европейських країнах капіталізм, рятуючися перед упадком, обмежує права народу, в Росії комунізм ці права поширяє й широко відкриває ворота для доступу народу до уряду.

Всі ці гримоти відбувалися у хмарах загальних фраз. Як саме має виглядати ця нова демократія в Росії, про це конкретно не говорилося. Просто деспоти заявили, що буде демократія, і це мало вистарчати. На приказ деспотів заговорили їх агенти так само загально, так само без конкретних подробиць, і це теж мало світові вистарчати. Та світові це не вистарчило. Як має бути демократія, як мається поширити права народу впливати на державні рішення, то світ хотів знати, як саме цей вплив має виглядати, як саме він має проявлятися.

Минали дні за днями, але на ці питання не було відповіди. Аж 5-го березня видав заряд комуністичної партії в Москві офіціяльний комунікат про конкретне переведення демократизації в советській Росії. І знову гримить большевицька пропаганда: Нова конституція в Союзі Соціялістичних Советських Републик! Зміна в політичному життю краю! Заведення Демократії! Заведення Виборчої Системи! Контроля Мас над Советськими Органами!

В чому діло? — питається спокійно світ на цей нервовий рев. Могло би комусь, що мало розуміється на советській дійсності, здаватися, що сталося справді щось небувалого. Тимчасом увесь цей гук, і стук, і гуркіт, і гриміт, відноситься до того, що на будуче в комуністичній партії, нижчих урядовців, себто місцевих і повітових урядовців, мається вибирати тайним голосуванням...

Отже в Росії далі має правити лишень одна партія, комуністична. Всі інші партії мають далі бути заборонені. Навіть у тій партії верхні урядовці мають бути наставлювані, чи пак вибирані, явним голосуванням, як досі. Лишень дрібненькі урядовці мають бути вибирані тайним голосуванням. Отце дрібне, в сутті речі безвартісне уступство окричується по всему світі як демократизацію советської системи.

Справді, як сказав римський поет: Затряслися гори й вродилася — миш.

О. С.

ЗА ІНТЕРЕС СВОЄЇ НАЦІЇ

Це стара приповідка, що від ворога треба і можна вчитися. І я писав вже про це в ріжних дописах з краю. Тим разом хочу ще зілюструвати це старе, а таке хосенне твердження на прикладі нового звороту в політиці світового жидівства.

За останні часи спостерігаємо деякий зворіт у відношенні до двох диктатур, що існують у країнах найбільшого скуплення жидівства: в СССР і в польській державі.

Перед війною жиди виступали завше чемпіонами демократії, свободи преси, зборів, ідеї парляментаризму і т. п. Вони були заприсяженими борцями з всякою „реакцією" і монархіями, особливо з царатом. Але ось царат впав, демократія (Керенський, кн. Львов і т. д.), що прийшла по нім — теж впала. Наступила найогидніша в світі диктатура большевизму, яка **в тінь усунула** всі — певно не малі — страхіття царського режиму... Здавалосяб, що жиди, як щирі оборонці демократії, повинніб тепер стати такимиж ворогами і большевицької тиранії, як вони були ворогами тиранії царської? Але так не є. Ми бачимо щось зовсім протилежне. Жидівська преса назагал вибілює большевицький режим, і то де й як може. Вона осторожно, але послідовно обробляє громадську думку в такий спосіб, щоб настроїти світ на користь Советів і большевизму. Ми бачимо далі, що ніякі огляди гуманности, ні голод в Україні, свідомо зорганізований комунізмом, ні масові масакри — словом ніщо не зміняє погляду жидів на СССР. Вони далі роблять Советам реклряму.

Звідки це взялося? Звідти, що **жиди керуються у своїх симпатіях лише інтересами свойого національного колективу.** Жиди, як знаемо, відгравали ще недавно первоядну ролю в СССР. Вони були панами многих комісаріятів (опускаю тут знані всім імена). Вони трясли советською бюрократією (яка є не лише політична, як скрізь, але й економічна в країні скрайного етатизму), а трясучи советською бюрократією, трясли теж і цілою велитенською імперією... Ось чому вони всупереч ніби своїм демократичним протидиктаторським засадам відносилися так толерантно до большевицької диктатури. **Цього вимагав їх національний інтерес.**

Але ось ця диктатура Сталіна робить зворот — не знаємо свідомий чи ні — і зачинає чіпати і жидівський елемент в советській бюрократії (хоч в цілім наставленні режім Сталіна є далі фільосемітський). І що завважуємо? Ото наставлення жидівської преси до диктатора міняється... Як тільки поставили під стенку Зіновєва, як засудили Радека й інших визначних жидів — жидівська преса нагло відкрила советський деспотизм. І осудила советську судову процедуру, як ганьбу нашого віку і т. п. Доки під тим деспотизмом терпіли наприклад міліони українських селян, доки розстрілювали українських учених, жидівська преса звеличувала Сталіних і Радеків. Але як тільки потерпіли Радеки-Собельзони, — жиди обернулися (хоч і делікатно) проти большевизму і знову відкрили своє — демократичне серце... Ось так ставиться у жидів інтерес жидівства —— понад усе, понад засади!

Подібне є теж відношення польського жидівства і його преси і до режіму санації в Польщі. Спершу і тут жиди були демократи. Але коли серед демократії зачала брати гору „народова демократія", настроєна по антисемітськи, — жиди радо привітали травневий переворіт Пілсудського з 1926 р. Потім через те, що виелімінував з політичного життя сойм, — був фільосемітський, жиди підтримували його **всіма силами проти демократії,** збуваючи мовчанкою Березу і т. д. Але ось тепер цей санаційний режім, лишаючись політично таким самим антисоймовим і антидемократичним, — зачав враджувати деякі антисемітські тенденції, зглядно зачав толерувати ці тенденції в польській суспільности, — і от ціле жидівство знову пішло проти диктатури, і знову стало демократичним, знову ліпить людовий фронт, знову накладає з соціялістами, і знову кокетує з комуністами... А робить це тому, бо на його думку, цього **вимагає колективний інтерес жидівства як цілости.** Хай отже живе цей інтерес, геть формули і гасла!

Ось є та риса, яку зраджує врешті не лише жидівство і яку нам варта булоб засвоїти й собі. Тоді напр. не булоб українців, які — в імя тої чи іншої засади — кумалися би з комуністами, які винищують Україну, не булоб українців, які ведуть ізза політичної теорії завзяту кампанію проти тих держав, які Україні нічого злого не зробили і т. д. Тодіб вирівналася і стала ясною наша політична лінія, тодіб не булиб ми вічними „шабесґоями" на службі якоїсь чужої ідеї, яка вміє прикривати свої інтереси, інтереси чужого колективу, гарними гаслами — як „вабиком" для нас. Тодіб **наша нація й її інтерес** дійсно **стали** би нашим найкращим гаслом...

КОЛЬОНІЗАЦІЙНИЙ ПОХІД

Справа парцеляції великої посілости на українських землях у Польщі викликала оправдане затривоження серед нашого громадянства. Вже теперішня практика виказала, що в існуючих умовинах парцеляція в Східній Галичині, чи на інших українських землях, це в дійсності кольонізаційний похід на наші землі. Зокрема, з хвилею, коли набуття землі з парцеляції узалежнене від затвердження адміністраційних властей, цебто старостів і воєводів, український селянин втратив можність набувати парцельовану землю. Ніякої зміни на краще не наступило в цьому напрямі з ерою т. зв. нормалізації українсько - польських взаємин, не зважаючи на те, що саме тут була і є змога вияву доброї волі з боку польського громадянства. Навпаки! Останні дні виявили голу дійсність та розвіяли всякі сумніви в цій наболілій у нас справі.

Перед кількома днями появився в польській пресі маніфест 74 польських організацій Східньої Галичини в справі плянової парцеляції. В маніфесті говориться, що з розпарцельованої землі в кількости понад 300,000 га українське населення одержало понад 220,000 га, а решта, цебто ледви 30 проц., дісталося в польські руки.

Для належного зорієнтування нашого громадянства, як польська сторона ставить цю справу, наведемо декілька найбільше маркантних постулятів з цього маніфеста: Польське громадянство, каже маніфест, домагається солідарно:

1) Нагальне темпо парцеляції слід спинити і перевести парцеляційну акцію в спокою, за пляном, який реалізує засаду, **що польська земля мусить бути вжита виключно для скріплення польського елементу.**

2) У кожній парцеляційній і мельораційній акції **треба передовсім узгляднювати інтереси польського населення,** покривдженого дотеперішнім ходом парцеляції, **а всяку самоволю в диспонуванні землею в некористь польського стану посідання безоглядно під загрозою гострих санкцій припинити.**

3) Безпека держави вимагає, щоби через використання цілого осталого запасу землі, **пересунути границю сильно поляками заселених теренів з заходу більше на схід** і через відповідне перегрупування **створити сильну базу польської народности на тереңі трьох-полудново-східніх воєвідств.**

4) Обділювання землею мусьть відбуватися в постійному звязку з польською акцією в ділянці релігійній, культурній, суспільній і господарській, що стремить до скріплення польського елементу.

Очевидно, що заподана цифра 220,000 га розпарцельованої землі, яка нібито перейшла в українські руки, є наскрізь довільна, що зрештою можна виказати на підставі статистичних даних.

Напр. у книжці „Тернопільське воєвідство", що її видав у 1931 р. комітет воєвідської реґ. вистави в Тернополі читаємо, що між набувцями ґрунтів з парцеляції було 25,513 (50.9%) римо-католиків, 24,115 (48.2%) греко-кат., 337 (0.7%) жидів, 85 (0.2%) інших. Значить з розпацельованої землі українці не набули навіть половини. Слід завважити, що справа парцеляції представляється для українців ще куди гірше у двох інших воєвідствах: львівськім і станиславівськім. Цю цифру—нібито набутої українцями землі, ніто набутої українцями землі, автори могли піднести ще вище, й певно подавляюча більшість польського загалу приняла би як неоспориму „правду". Та це нас не дивує. Натомісць дивує нас, як під того роду маніфестом могли поставити свої підписи такі товариства як **Польське Наукове Т-во,** або **Архидієцезальне Коло оо. Префектів.**

Що торкається домагань видвигнених у маніфесті в звязку з парцеляцією, то слід завважити, що їх зміст пророчисто говорить, що тут іде не про соціяльні, але наскрізь політичні, чи радше **національно-політичні огляди.** Українці, як це зрештою заявив голова УПР. у соймі, не ставили справи так, що земля з парцеляції земельної власности в Сх. Галичині має йти виключно в українські руки. Натомісць українська сторона застерігалася й застерігається рішуче проти кольонізації, цебто проти **спроваджування** польського елементу з інших воєвідств, мотивуючи це зовсім слушно й так уже аж надто великим переселенням наших етноґрафічних земель у Польщі. Не від речі буде пригадати теж, що польський сойм ухвалив закон з 22. вересня 1922 р. (про засади загальної самоуправи), якого 21-ша стаття виразно каже, що на терені трьох східньо-галицьких воєвідств ані держава, ані ніяке самоуправне публичне тіло не може переводети кольонізації. В той час ціла низка польських організацій, які в інших випадках підкреслюють виразно потребу правовости й шанування законів, тут, якщо йде про українців не тільки що нехтують постанови цього закону, але без обиняків **проповідують кольонізацію як засіб польщення українських земель.**

Очевидно згаданого маніфесту ми, українці, не можемо собі легковажити. Це тимбільше, що погляди неофіційних кругів у справі парцеляції чи радше кольонізації наших земель є однозгідні. Що згаданий маніфест настроює польських селян з корінної Польщі на боєву нуту, річ очевидна.

„У Східній Галичині, говорив самопевно в соймі польський посол Шебеля, нема перенаселення. Тому нехай українці не дивуються, **що одної днини там зявимося й будемо сусідами.** Мусимо йти до Галичини, бо це ґін польських мас". Таку заяву складає польський посол після проголошення 4-літнього інвестиційного пляну, на підставі якого майже всі фонди признається на розбудову господарського життя центральних воєвідств з повним поминенням земель, замешкалих українцями.

Очевидно, що в обличчі цих маніфестів і заяв, українське громадянство виявляє оправдане хвилювання, яке в свою чергу матиме вплив на дальший уклад українсько-польських взаємин. — („Новий Час").

ЯК ВИГЛЯДАЄ ПРОПАҐАНДА КОРОСТОВЦЯ?

В нашім часописі вже нераз була згадка за політичного спекулянта В. Коростовця, що виступає в Анґлії як репрезентант „гетьмана Павла Скоропадського". Як відомо тут в Америці пробує дехто представляти його як „українського патріота" та „визначного дипльомата". Та який він „українець", хай посвідчить ще й це повідомлення про „діяльність" Коростовця і його „московське походження", яке нам щойно надіслано з Анґлії. В надісланім ґазетнім витинку читаємо дослівно ось що:

EMINENT RUSSIAN TO LECTURE AT SWANSEA

Under the auspices of the West Wales Ashridge Circle, Dr. Vladimlr de Korostovetz, will lecture on „Fascism" to-morrow evening, at 7:30, in the Ballroom, Constitutional Buildings, Walter-road-Swansea.

Dr. Korostovetz is a distniguished lecturer, and member of a Russian family prominent under the Czarist regime.

His father was colonel of a famous Russian regiment and enjoyed terms of intimative friendship with the late Czar.

Dr. Korostovetz some years before the outbreak of war in 1914 entered the Russian Foreign Ministry and served continuously in a position of responsibility until the Russian Revolution.

ESCAPE TO POLAND

All the family estates in the Ukraine were confiscated and Dr. Korostovetz and his family, after many adventures and hardships, escaped to Poland.

He is a staunch Conservative and lectured in many parts of England and before many notable societies. He has also lectured at Ashridge, and is always willing to be of service in its interests.

Dr. Korostovetz will be the guest of Mr. and Mrs. W. F. Brook, of Pennard.

(South Wales Evening Post, February 16, 1937.)

М. О. Лейкін.

ПІД ЕСПАНСЬКИМ НЕБОМ

Гумористична повість.

(11)

Іванів пробував іще порозумітися з кондуктором, та цей дав сиґнал до відізду й Іванів ледви вспів вскочити до вагону. Тут став будити сплячого черця.

— Падре! Пробудися! Малер! Жінка мені пропала Еспоза перді! — кричав і шарпав черця за рукав ряси.

Заспаний чернець отворив очі та видивився на зажуреного Іванова.

— Падре! Жінки нема... Ма фем перді!

— О!? Еспоза? — спитався чернець.

— Так, так... Жінка... Еспоза... Воаля, що її нема... — лементував Іванів.

— Комо? Уаундо? Де еспоза? — допитувався чернець.

— Не знаю... Же не се па... Я спав... Же дормір... Мусіла остатися десь на стації.

— Сі, сі... — говорив чернець, задумавшись.

— Щож тепер робити, падре? Вона не має білета, ні грошей... Сан аржан...

Чернець не відповів відразу. Виняв табакирку, зажив табаки та підсунув Івановому. Цей відіпхнув сердито табакирку та сказав:

— А дайже ти мені спокій з табакою! Мені жінка пропала, а він мені каже напихати собі ніс табакою!

— Жена... жена... Сі... — мимрив чернець і втирав собі ніс та складав дбайливо червону хустку. Вкінці відізвався:

— Телеґраф... Треба телеґраф...

— Так, так... Треба зателеґрафувати, та я не вмію по еспанськи. Мій золотий падре уложи телеґраму... Екріве, а я пає... Же ву прі... — говорив Іванів і стискав черцеві руки.

— Сі... Сі...

— Лише треба негайно... Бо щож вона там бідненька пічне сама? Не гнівайся, отче, що я не хотів зажити табаки... Я зажурився... Пардон, пардон...

Чернець спитався:

— Комо се тома... стаціон, де еспоза?

— Або я знаю? Я спав і нічого не знав — говорив плаксиво Іванів.

Чернець виняв олівець і записник і став укладати телеґраму, та зараз перестав писати й озвався до Іванова:

— Добрі друг... Не плакав... Могло бути малер, еспоза в опришок...

— Що? Жінку схопили опришки? Ах, я нещасний! — озвався Іванів і зірвався з місця.

— Потрібна жандарм, не телеґраф... — говорив чернець.

— Якжеж ми могли вснути так твердо, що не чули, як опришки схопили мою жінку? Таж це неможливе...

Чернець глянув на нього, потім торкнувся великим пальцем його грудей і себе та сказав:

— Ти бувши пяний... Я бувши пяний... Опришка ввійшов і забрав еспоза...

— Ні, ні... Це виключене... Вона булаб кричала, а ми булиб пробудилися, бо вона має такий сильний голос, що моглаб навіть і пяних побудити.

— Я сплю на музика... Сплю на співання...

— Одначе я був би пробудився, падре, хіба, що вийшла з вагону та що її опришки схопили на двірці. Розумієш, падре?

— Сі, сі... — притакнув чернець. — Телеґраф є. На стаціон говорити жандарм...

— Поговори, отче, з жандармами. Може Бог дасть, що віднайдемо її та що моя розпука скінчиться. Може жінку схопили опришки, то скільки треба би за неї зложити окупу? Готові зажадати дуже багато.

— А! Сі!... сі... Дінеро багато... Десять тисяч. Два десять тисяч... Я не знаю...

— Ах Боже! Відкіляж, я візьму стільки грошей! — озвався Іванів.

Нарешті поїзд зупинився на стації. Чернець висів із вагону з Івановим, який втиснув йому в руку золоту монету, щоб заплатив телеґраму. Як стрінули машируючих жандармів, чернець став розповідати всю історію по еспанськи, а жандарми похитували головами, начеб заперечували.

— Не є опришка... Но... — сповістив чернець свого товариша подорожі.

— Слава Богу! То мусіла залишитися на якійсь стації — говорив уже спокійніший Іванів.

Нараз роздався брязкіт скла, що падало з вікна вагону, на якому був напис „Тоалета". Рівночасно почувся теж жіночий голос:

Відчиніть мені двері! Щож це за порядки! Сиджу тут замкнена вже дві години!

Іванів озирнувся і побачив у розбитому вікні на свою велику радість заплакане лице своєї жінкни.

— Серденько! — викликнув він, підбігаючи до неї.

IX.

Чернець намагався відчинити двері переділу, та даремне, вони були замкнені на ключ. Прикликали кондуктора, одначе виявилося, що ключ забрав зі собою надкондуктор. Та зновуж він пішов на вино до венти. Післали за ним, та коли не приходив, падре пішов сам до венти привести його.

Іванів стояв під вікном і слухав жалів Ґлафіри Семенівни.

— А то раз дурні! Замкнули мене та забули зовсім про те. Сиджу в цій задусі вже більше як дві години. Я добувалася на кожній стації, та ніхто не приходив відчинити мені. Вікна я не могла відчинити, тож вкінці рішилася вибити шибу.

Слава Богу, що тобі прийшла така думка до голови. Я думав уже, що тебе схопили опришки. Буджуся і дивлюся, а тут тебе нема. Я пробудив того черця і ми стали нараджуватися, що з тобою могло статися. А що й чернець говорив, що тебе могли схопити опришки, то ми саме збиралися телеґрафувати на всі усюди.

Вкінці з черцем надійшов надкондуктор, а як увільнив Ґлафіру Семенівну із запертя, зажадав заплати за вибиту шибу. Чернець став із ним сваритися по еспанськи, візвали начальника стації. Іванів плював і кляв, одначе вкінці заплатив, скільки домагались бо боявся протоколу й інтервенції жандармів.

Схвильована Ґлафіра Семенівна довго ще потім говорила:

— Десять франків за розбиту шибу! Вони самі винні тому. Чому мене замкнули? Злодії!

(Дальше буде).

— Чому ти поправді такий песиміст?

— Знаєш, скажу тобі правду: я позичив раз гроші одному оптимістові.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ВЕРНУЛА „ПРОСПЕРИТІ"?

Понад 1,300 лідерів Демократичної Партії зібралося в Вашингтоні, в Мейфлавер Готел, щоби відсвяткувати побіду цеї партії при президіяльних виборах.

Учасники бенкету платили по 100 долярів кожний за вечеру, що варта 5 долярів.

Як видно з цього донесення, в деяких кругах американського громадянства вже скінчилася кріза й вернувся добробут.

ПРОБЛЄМА ПЕРЕД МОЛОДЮ.

Нюйорський щоденник „Дейлі Нюз" подає кожного дня відповіди ріжних людей на поставлене газетою питання практичної ваги.

Оноді „Дейлі Нюз" поставило питання: Що є найважнішим питанням, яке стоїть перед молодю краю?

Газета домагалася відповіди на це питання від президента студентської ради, від редактора студентського часопису, від президента „старших" студентів Нюйорського університету, від президента „молодших" студентів і від одного з студентів першого року. Словом, лишень від представників самої молоди.

У нас, як хочуть знати відповідь на таке питання, питаються не студентів, а старших. Мовляв, що є найважнішим питанням перед молоддю, цього молоть не знає.

НАЦІОНАЛЬНА ТРАДИЦІЯ.

Мало є понять, так спірних, як поняття національної культури. Про неї всі говорять, але кожний її інакше поясняє.

Секретар стейту Кордел Гол додає ще один причинок до розуміння національної культури, коли він каже, в заяві до німецького уряду, що „в цьому краю право свободи слова є гарантоване кожному горожанинові конституцією і шановане як частина національної традиції".

В американськім поняттю дати всякій людині право сказати свою думку вважається сущою частиною культури народу. Кажучи, що Америка все зносилася з іншими державами на засаді пошанування чужих прав і почувань, Кордел Гол підсуває думку, що Німеччина не вважає свободи слова складовою частиною своєї національної культури.

ТЕЖ НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА.

У палаті послів британського парляменту дебатовано проект закона про охорону для старих і спрацьованих коней.

Один з послів сказав, що є краї, як Франція й Бельгія, де старих коней трактують зле. Виходило би, що в Англії їх трактується добре.

Значить, англійці люблять уходити за людей, що відносяться добре до коней.

Чи не було би цікаво подивитися, як ріжні народи відносяться до людей? Наприклад, до старих і спрацьованих людей?

ЗАПЛАТА СВАТОВІ.

Суд в Монтреалю, в Канаді, розглядав питання: чи сватові належиться заплата?

Справа виринула серед місцевих жидів. Л. Паскаль пізвав у суд С. Шапіра за заплату за труди, які він мав при сватанню дочки Шапіра за Давида Дененберга. Паскаль казав, що вони згодилися були, що Шапіро заплатить за це сватання 200 долярів. Шапіро дав Паскалеві завдатку 10 долярів, а лишився винним 190 долярів. Як уже відбулося весілля, Шапіро не захотів платити решти, а коли Паскаль його пізвав у суд, адвокати Шапіра говорили, що заплата за сватання є беззаконна, бо противна публичному порядкові й добрій моральності.

Суддя приказав Шапірові заплатити Паскалеві 190 долярів та сказав: „Якби більше людей дружилося й лишалося подруженими, сповняючи свої подружі обіцянки, то з цього публичний порядок і добрі обичаї тільки скористали би".

Цей погляд на заплату сватові противиться поглядові слов'янських народів, за котрим іде й закон у багатьох краях.

ТО ТАКИЙ ОБРАЗ...

Подаючи критику одної фільми, виставленої недавно на Бродвею, Френк Нюджент, фільмовий критик „Ню Йорк Таймсу", описує, яке поняття має автор цеї фільми про становище газетного репортера.

Цей репортер правильно засипляє рано, защо його редактор виганяє з роботи. Він собі з цього нічого не робить, бо до вечора він відкриє таку новинку, що лишень він її має. Як він зателефонує цю вістку до редактора, цей підвищує йому заплату й наймає наново. На другий день діється те саме.

Критик каже: „Ось такий то вам образ." Себто в ньому такої брехні багато. І критик каже, що цього роду образ може спричинити глядачеві нестравність шлунка. Себто брехливої фільми пересічна людина знести не може.

Та звісно, не всі глядачі такі. Є й такі, які тим краще почуваються, чим більше в фільмі набрехано.

ЩО РОБИТЬ ҐІТЛЄР?

Ґітлер став видимо дуже вигідною фігурою для всякого, що хоче своїми висказами роздобути собі розголос.

Перед федеральним судом в Ньюарку, в стейті Ню Джерзі, дві робітничі юнії добивалися від суду заборони проти міської поліції в Джерзі Сити, котра, мовляв перешкаджає пікетувати. Начальник поліції зізнав на суді, що він дав поліції приказ, щоб вони мають право виводити з міста всякого, кого вони вважають небажаним у місті.

„Як це ви рішаєте, хто є бажаним", сказав суддя, „то ви ставите себе в становище Гітлера".

ЗНАЙШОВ СПОСІБ.

Підчас дебати над недоборами англійських залізниць, що велася в британським парляменті, епископ Лондону подав незаводний плян на ці недобори:

Казав епископ, що залізниці всі поплачувалися би, якби в краю було більше людей. Отже на банкротство залізниць проста зарада: треба англійцям мати по більше дітей. Наприклад, 10 міліонів англійців більше й все розвязане.

Досі мали діти з ріжних причин. Одні тому, що інакше не могли. Інші тому, що хотіли мати потомство. Ще інші тому, що люблять діти. І так далі. Тепер треба мати діти, щоби англійські залізниці не збанкротували.

Чи не порушує це старого питання: чи ніс для табаки, чи табака для носа?

У редакції.

Дописувач: „Чи можу бачити редактора?

Адміністратор: Редактора під цю пору нема у бюрі.

Дописувач: То нічого. Думаю, що й ви зробите для мене те, що редактор мав зробити.

Адміністратор: Щож таке?

Дописувач: Прошу кинути цю поезію до редакторського коша.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПІДСТУПНА БОЛЬШЕВИЦЬКА АҐІТАЦІЯ.

Большевицькі агенти підшиваються на всі лади, щоб знову втиснутися в українське життя, та потягнути за собою український загал. Вони уструюють ріжного роду балі і забави даючи дуже дешеві ціни на тикети; продають свою большевицьку літературу майже за безцін, відтягають наших людей від солідних і чесних асекурацій, а затягають до большевицьких, ніби „дешевих", а для більшого туманення ще й випускають ніби українські фільми.

Большевики це спритні аґітатори. Вони як зачнуть промовляти, то нераз заманять в свої сіти навіть свідомішого українського громадянина. І тут лихо. Бо коли свідоміший громадянин дасться зловити на їх підступ то що тоді говорити про менше свідомих. Тому загал мусить добре на це памятати, і завжди мати на увазі те, що діється на Великій Україні, як там большевизм винищує український нарід, як там висилають наших братів на Соловки, або виморують голодом і ми не повинні датися одубрювати московським агентам. Час уже раз прозріти і не давати себе водити за ніс агентам наших ворогів.

Михайло Камфонік,
Вунсакет, Р. Ай.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШИКАҐО, ІЛЛ. Сестр. Пр. Богородиці, від. 33, повідомляє, що місячні збори відбудуться в четвер, 11. берензя, в годині 7-мій ввечір, в гали церковній. Просимо всіх членищь прийти на означений час. Є важні справи до полагодження. — Анна Дзюрдзевич, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 12. березня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 214-216 Фултон, ул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до вирішення. Нові кандидати, котрі хотілиб стати членами Товариства і У. Н. Союзу, зволять прийти на збори, а радо їх примемо. — П. Сташко, предс.; М. Ґенеја, кас.; К. Пілат, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Концерт в честь Ольги Басараб.

Кожного року патріотичне жіноцтво міста Ню Йорку віддає поклін мучениці Ользі Басараб. Цього року, дня 14. лютого, воно також виконало цей свій патріотичний обовязок, влаштуючи концерт в честь цеї найбільшої героїні української революції.

Рано цього дня відправлено в українській католицькій церкві св. Юрія при 7-мій вулиці, і в українській православній церкві св. Володимира при 14. вул. панахиди, на які явилися громадно наші громадяни. Підчас панахиди були переведені збірки на ту ціль, за яку згинула Героїня.

Вечором того дня відбувся в Українськім Народнім Домі жалібний концерт, що його влаштувало жіноцтво, зорганізоване в Українськім Червонім Хресті ОДВУ в Ню Йорку. З приємністю треба ствердити, що члениці У. Ч. Х. доложили всіх старань, щоб цей концерт випав якнайкраще.

Пані Гладун, референтка Ч. Х., відкрила це свято короткою промовою, та попросила приявних віддати честь героїні Ользі Басараб повстанням з місць. Далі вона зясувала, в чому полягає героїзм Ольги Басараб, й завзивала приявне жіноцтво наслідувати цю героїню в її ділах. Мішаний хор ОДРУ під управою Ю. Кириченка відспівав пісню „На могилу Ольги Басараб". Маленька Ірусядекляму Близнак віддеклямувала поему „Духові Ольги Басараб". По англійськи виголосила дуже річеву промову панна Попів, закликаючи американсько - українські дівчата вступати в члени У. Ч. Х. Як чергову точку гарно відспівала сопранове сольо панна Поліщук. Милою появою була друга деклямація малої декляматорки панни Е. Демидчук, як дальші точки слідували знову хорові виконання.

В другій частині відспівали панночки Поліщук і С. Гук дует, а далі слідувала головна промова пані Марії Демидчук. Промова була багата змістом і дуже добре передана. Бесідниця зачала від найдавніших, княжих часів, вичисляючи героїчні зусилля української жінки. Між іншим вона підчеркнула, що в давніх часах і в козацьких, героїчні жінки з вищого роду. А в найновіших часах появляються вже в нас героїні з низів з селянських стріх. Свою промову бесідниця закінчила словами: „Залишім сльози, ридання, а берімося до діла і працюймо так довго, поки не засяє сонце волі на нашій Україні". Її мову публики нагородила рясними оплесками.

Далі йшли прикрасні сольові точки нашої знаменитої оперової співачки Лідії Корецької і деклямація панни М. Білик. На кінець хор ОДВУ знову відспівав кілька українських пісень. Національним гимном закінчив цей так гарно виведений жалібний концерт.

Н. Д.

Батьківська рада.

— Що ти сказала йому, що не вийдеш за нього?! Таж він тобі говорив, що не може жити без тебе!

— Інші говорили те саме.

— Може бути. Та я гадаю, що вже крайня пора, щоб ти одному з них уратувала життя!

— Мамо, що то є кентавр?

— Такий звір: пів людини і пів коня.

— А де він спить? У ліжку чи в стайні?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ГЕМТРАМК, МІШ.

Коляда на визвольну боротьбу і Рідну Школу.

Як минулого року, так і цього, члени 4 від. ОДВУ ім. Головінського в Гемтремк, Міш., пішли з колядою на народні цілі, в першій мірі на визвольну боротьбу і Рідну Школу. Справа вимагала, щоб піти конечно також на Рідну Школу тому, щоби її рятувати. Бо після нашого розуміння, коли не стане Рідної Школи, то не буде де виховувати української молоді до зриву українського народу. Коляда принесла гарну збірку на обидві цілі, себто на визвольну боротьбу і на Рідну Школу, хоч в часі свят падав дощ, який перешкодив відвідати всіх добрих людей. Та ми віримо, що наші добрі симпатики свою коляду самі зложать. Ми заколядували $169.75 на визвольну боротьбу і $56.66 на Рідну Школу. Хай це послужить доказом, що українське громадянство ставить справу визвольної боротьби і справу Рідної Школи на першому місці навіть тут, на землі Вашингтона. Жертводавцям складаємо щиру подяку.

Та треба тут ствердити велику байдужність деяких наших старших членів і молоді. Бо якби не та байдужність, то цього року ми мали би далеко більший успіх. Але до цього треба було більше коладників, бож тяжко вимагати, щоб один гурт обходив усіх прихильних нам українських громадян. Нам потрібно більшої карности.

Зложили коляду на визвольну боротьбу по $5: Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94 У. Н. Союзу, М. Толорівський, Д. Шалапай; по $3: Н. Горинь, В. Пиндик, П. Войтович, П. Єрис, П. Кузик; по $2: І. Срібняк, В. Сміт, М. Головчак, Д. Дирбавка, С. Ткачук, М. Чубка, С. Розманинович; І. Крупка, М. Сташкевич, А. Цибух, о. д-р С. Тиханський, д-р А. Т. Кібзей, І. Заблоцький, В. Бугай, М. Джумага, І. Дубик, П. Сеньків, І. Кривий, Й. Боднар, І. Курчак, М. Мирон, М. Муляр, Н. Маштальер, М. Трусь, Н. Стахів, А. Холевка, А. Скула, П. Війтович; $2 дрібні датки; по $1.25: І. Голида; по $1: Ю. Іванович, Г. Шеремета, С. Лисак, С. Стецко, Н. Триш, Павлусь-Лабунь, О. Курочка, Р. Романів, Т. Гунбовський, І. Рунька, С. Кульчицький, М. Чорній, Н. Петрук, Б. Протипяк, В. Будорович, Й. Стельмах, В. Крушельницький, В. Ничай, Я. Бойко, Н. Тиро, П. Сеньків (другий), В. Гирула, М. Кулинич, В. Кіцул, П. Бавровський, Г. Кривіцький, М. Шаран, Т. Данилишин, С. Данилишин, І. Кардаш, Б. Гаркавий, М. Бабій, С. Вовк, С. Присташ, А. Бабак, В. Кушнір, М. Прихітко, І. Вайда, Іл. Спендак, Б. Богач, П. Когут, М. Сосновський, І. Гайдук, С. Шумняк, В. Седляр, П. Андрушків, І. Андрушко, А. Кук, І. Клим, Т. Статкевич, Д. Гаврилюк, О. Сігда, А. Патра, Іл. Гришко, Д. Гох, І. Левкович, Й. Кульчицький, Ю. Крук, П. Старжинський, Анна Сірко, І. Костюк, Й. Лопатинський, Й. Піпський, Д. Вороновський, Б. Яремчук, Д. Васько, І. Кульчицький, П. Стефанюк, І. Чайковський, П. Гурняк, С. Зола і Н. Н.; по 75 ц.: І. Кудла; по 50 ц.: П. Прокопович, Ф. Адамчук, А. Нога, Качковська, І. Ядловський, Д. Рубаха, А. Шипа, П. Рудик, М. Галаберда, І. Беднарський, С. Ковальчук, Г. Шило, І. Марко, М. Поник, С. Харківців; М. Козак 25 ц.

На Рідну Школу: На забаві Нового Року в Домі Українського Дем. Клюбу, на зазив д-ра Кібзея, гості зложили $11.66. Коляда по $5: Тов. ім. І. Франка, від. 146 У. Н. Союзу, М. Якимів; по $3: А. Холевка; по $2: П. Нагірняк, П. Ганиш, О. Пазирина і І. Дибас; по $1: Д. Берчук, В. Холявий, Ю. Гринчук, Д. Сенайко, Т. Клиш, Я. Гумен, М. Таркевич, І. Івасюк, Т. Гаврилюк, Т. Заяць, М. Тимнячок, Й. Чік, В. Паньчишин, Д. Цегольник, О. Шандак, О. Брунець, І. Диць, С. Зипок, І. Скочив, Ю. Вітенко, П. Тіщук, М. Федюк, І. Лучка і Й. Пригарський.

Гроші вислано до Централі ОДВУ.

Подав **А. І. П.**

ОБУРН, Н. Й.

З коляди на народні цілі.

Як по інших українських громадах, так і в Обурн, Н. Й., знайшлося кілька охотних громадян, які пішли з колядою, щоб призбирати дещо жерв на потреби рідного краю. Серед тих громадян були: І. Наугольний, І. Коковський, А. Двораковський, Д. Правак, Е. Саварин, М. Вільчинський, А. Шварик.

Жертвували такі особи по $5: W. H. Meghar, Joseph Noga; по $3: John Piwinsky; по $2: Dewey Bennet, Sally An Bakery; Dr. Okonewsky $1.85; по $1: О. Проців, Т. Ждан, М. Курій, А. Шварик, Тов. Січ, Бр. св. Николая, Ів. Карпінський, П. Періг, П. Бомербах, Мих. Кліщевич, о. С. Побуцький, А. Двораківський, І. Дашівський, К. Богнер, О. Горбаль, Г. Каганяк, М. Яхвак, Г. Мулик, С. Зиновяк, І. Наугольний, І. Коковський, Т. Олійник, Т. Кльоп, І. Дранчак, М. Савран, Б. Лучка, М. Грубий, І. Голиборода, М. Гловацький, І. Севич, І. Кірінг, К. Спін, Д. Гарбінський, З. Куречка; по 50 ц.: П. Сливка, А. Хованець, І. Давн, Т. Дякунчак, А. Бискош, Я. Смоляк, Д. Маслей, В. Пишняк, А. Маслей, І. Митровка, М. Коваль, М. Рущак, Ю. Питель, В. Кшижак, М. Фромель, І. Намісняк, І. Охман, Р. Мозола, О. Мільчаковський, І. Щербій, М. Лапичак, П. Намісняк, В. Халанич, Д. Скомський, Й. Цінкевич, І. Віцентий, Д. Федичканич, В. Нусь, М. Більчинський, Е. Саварин, П. Іваніцький, В. Діман, П. Шевчик, Д. Правак, Гр. Орищин, І. Орищин, С. Батько, І. Баран (мол), В. Борачок; по 50 ц.: І. Гуменецький, Е. Чайка, С. Мриглуд, Л. Муринка, Ю. Рогальський, Г. Смоляк; Б. Лепак 30 ц.; по 25 ц.: Г. Шалак, Т. Мельник, І. Качуряк, А. Біляк, Г. Паламар, П. Неронський, І. Тарбай, А. Бискош, М. Смоляк, М. Калітан, Г. Мельник, Д. Фецич, С. Лапай, Т. Шалак, М. Мируцький, М. Базар, А. Намісняк, М. Вельгош, А. Більчинський, І. Гумчанський, І. Муринка, С. Сидор, С. Богдан.

Коляди було $81.50. Розходи $3. Лишилося $78.50. Крім того Захарій і Текля Куречка зложили $2 як членську вкладку до „Просвіти" у Львові, $2 на Рідну Школу і $1 на політичні вязні. Разом висилається через Обеднання на потреби Старого краю $83.50.

І. Коковський.

КЛІВЛЕНД, О.

З панахиди на визвольну боротьбу.

Дня 14 лютого ц. р. в українській католицькій Церкві в Клівленд відправлено панахиду по бл. памяти Ользі Басарабовій. У звязку з тим переведено в церкві збірку на визвольну боротьбу, себто на ту ідею, за яку віддала своє життя О. Басарабова. Панахиду відправив о. В. Мереньків, а збіркою занялися церковні урядники і Червоний Хрест ОДВУ. Жертвували: по $1: М. Декан, Т. Болечко, Ф. Ольховий, М. Сентій, Загута; по 50 ц.: С. Бібановська, пані Кренціглова, пані Вербінська, Анна Декан, В. Кліш, М. Болечко. Решта дрібними датками. Разом зібрано $28.74. Гроші вислано через Обеднання на призначену ціль.

М. Декан, секр.

ГАРТФОРД, КОНН.

На Рідну Школу.

Братство св. Івана Хрестителя, від. 277 У. Н. Союзу ухвалило дати з каси на Рідну Школу $12.75, а від членів зібрано $7.25. Разом вислано до краю через Обеднання $20 з призначенням на Рідну Школу.

Уряд Братства.

ГАРТФОРД, КОНН.

На Рідну Школу.

Братство св. Івана Хрестителя, від. 277 У. Н. Союзу, ухвалило на своїх місячних зборах виасигнувати з братської каси $12.75 на Рідну Школу. На ту саму ціль зложили члени відділу $7.25, так що разом вислано через Обеднання $20 на Рідну Школу.

Павло Курко, секретар.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Жертва на Рідну Школу.

Просвітне товариство „Тернопільщина" на своїх річних зборах ухвалило вислати на Рідну Школу в старім краю суму $25. Гроші вислано через Обеднання.

За уряд:

Д. Чорномаз, секретар.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

Братство св. Івана Хрестителя, від. 76 У. Н. Союзу, ухвалило на річних зборах виасигнувати з братської каси $25 та вислати ту жертву через Обеднання з призначенням на Рідну Школу.

Іван Лисак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

На політичних вязнів.

Тов. Любов, від. 45 У. Н. Союзу, ухвалило на своїх річних зборах виасигнувати з товариської каси $5, та призначити ту жертву на політичних вязнів. Гроші переслано через Обеднання.

Теодор Малик, секр.

БРУКЛИН, Н. Й.

На Рідну Школу й визвольну боротьбу.

Союз Українок, від. 21 переслав коляду в сумі $12 на Рідну Школу. Укр. Дем. Клюб ухвалив на річних зборах з нагоди семого Конгресу Обеднання $10 на визвольну боротьбу, а $5 на народні цілі. Разом вислано через Обеднання $27.

М. Баглай.

ГАВЦДЕЙЛ, ПА.

На визвольну боротьбу.

На повищу ціль зложили по $1: Ф. Булка й В. Головецький, а по 50 ц.: М. Джмелик, Г. Язьвінський, І. Сакар. Разом вислано через Обеднання $3.50.

В. Головецький.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА.

На Рідну Школу.

На повищу ціль зложили по $1: О. Валчук, О. Клапко, А. Возьний. Разом вислано через Обеднання $3.

А. Возьний.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Комітет села Обелниця, повіт Рогатин, складає сердечну подяку рачестерській громаді за численну участь в забаві 6. лютого, в Українськім Народнім Домі 831 Joseph Ave., з котрої то забави було чистого доходу $102.15.

Увесь дохід призначений на читальню „Просвіти" в старім краю, в повижче згаданім селі.

За Комітет:

М. Бінашевський, предс.;
М. Магомет, касієр;
Ілія Бардашевський, секр.

(Огол.)

ДО ВИХОДЦІВ З РАДЕХІВЩИНИ.

Браття і Сестри, що вийшли з сіл Радехівщини! Чи ви подумали, що й наш повіт потребує далі допомоги, що й в нашім повіті ворожа влада прибиває українське життя, та що й в нашім повіті наш нарід усіми силами рятує наш національний доробок, наші народні інституції, наші школи.

Ось недавно прибули наші громадяни з рідних сіл Радехівщини. І як гарно вони розповідають про народне життя по наших селах, про те, що там де були коршми, сьогодні читальні, кооперативи. Як гарно описують діяльність наших аматорських кружків і сільських хорів. А які тепер гарні майстерні по наших селах і які гарні річи там виробляють! Будучи в Нюарку я бачив такі річи з наших Нивиць, що очам своїм не хотів вірити. А які гарні показували мені знимки з хору з Кривого! Так, там де було колись кацапство й темнота та пітика, там тепер цвите народне життя!

Нас тут з Радехівщини є поважне число. І ми мусимо зачати наново допомагати нашому повітові. Памятаймо, що в Радехові є приватна українська гімназія, удержувана виключно жертвами українського громадянства. Але, як знаємо, польська влада ставить перешкоди навіть у збиранню жертв між українцями. Та нам тут ніхто не ставить колод під ноги. Тут ми можемо збирати допомогу, не наражуючись на ніякі кари. І я дуже радий, що знайшлися українські жінки, що зрозуміли цю справу. Є ними ті три жінки з Радехівщини, що влаштували недавно в Нюарку гостину, щоб при такій нагоді поруширти справу допомоги Радехівщині. Ці жінки зробили гарний початок. Я певний, що вони далі поведуть працю гарно й розумно, але їм до помочі мусить станути наш загал з Радехівщини. Бо покищо помагають їм більше з інших повітів, ніж наші радехівщани. Хто хоче ближчих інформацій, хай пише на адресу: Текля Горбач, 649 So. 19 St., Newark, N. J.

До Комітету допомоги Радехівщині входять ще дві громадянки, а то: Текля Дибайло і Марія Омелянчук. Комітет просить слати жертви просто до Обеднання, або на повище подану адресу.

Від себе скажу, що ми в Ню Йорку теж своє зробимо. Я вже порозумівся щодо цього зі своїми земляками з Стовпина, якими є Петро і Степан Мельник. Ждемо одначе і на інших радехівщан.

Павло Ленчук,
82 Ave., B, New York, N. Y.

Діти.

— Мій вуйко важить 280 фунтів!

— Це ще нічого. Мій батько важить іще більше!

— То неправда!

— Правда. Мій батько важить увесь день вугля у пристані!

Нинішні часи.

Приятель до приятеля (на залізничому двірці): Щож?! І ти позволяєш, щоби якийсь мужчина, що перехилився з вагону, цілував твою наречену!

— Щож маю робити? Це її чоловік, що їде на відпустку.

ГОЛЯНДІЯ МАЄ ЗАБАГАТО КОРОВ.

Країна туліпанів і молока — Голяндія — має неабиякий клопіт із своїми коровами. Є їх попросту забагато. Бажаючи охоронити голяндське хліборобство від тяжких потрясень, тому що йому загрожує надмірний достаток, треба би вивезти з Голяндії або якось інакше позбутися бодай 150,000 штук худоби. Голяндія має не лише багато коров, а ще вони (з погляду нинішньої господарки) мають ту лиху прикмету, що дають забагато молока. На одному з конкурсів для коров, що дають найбільше молока, нагородили красулю, яка давала річно 6,550 літрів молока, себто коло 18 літрів денно. Досі говорили, що Голяндії, яка лежить переважно понижче рівня моря (тому теж зветься Нідерляндами) загрожує залив моря. Та здається, що їй грозить радше залив молока.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ. (127)

Голоси дикунів ставали чимраз сильніші і здавалося, вони вже під колибою. „Втікай чимскорше, бо вони ось тут", закликав Тарзан до Нкіми, якій чомусь важко було зрозуміти, що на дворі без Тарзана вона буде безпечніша ніж з ним в середині. На щастя вона зрозуміла по тоні Тарзана, що це не жарт. Скрутившись, вона скоро вистрибнула з колиби.

Та бебети були вже справді під колибою. Побачивши як Нкіма вискочила звідтам, вони остовпіли. Ось тобі на, білий демон перемінився зовсім у малпу. Наяльва був трохи радий з того. Бо йому, як ватажкові, приходилося першому входити до колиби, а це йому не дуже було до вподоби. „Коли білий демон втік, то нема чого йти до середини", промовив він.

Та другі дикуни відчули, що він говорить це не з розсудку тільки зі страху і один з них втрутив: „А всежтаки треба заглянути до середини". „Ми завтра це можемо зробити", відповів Наяльва. „Ти боїшся", врубав перший дикун. „Ні", відповів ватажок. „Коли ні, то чогож стоїш? Стоячи ось тут ти не можеш увійти до середини".

Наяльва перший раз в життю відчув відвічальність провідника. Його сповнена мрія стати ватажком показувалася тепер не дуже радісною. В той час як дикуни сперечались, мала Нкіма стрибнула на частокіл і подалася в нетрі. Всі її рухи і вигляд виявляли тепер велику рішучість і енергію. „Я їм покажу", думала вона собі поспішаючи в нетрі, щоб виконати певну місію.